

Μουσεία χωρίς αποκλεισμούς: Αντιμετώπιση της νευροαποκλίσεως σε πολιτιστικούς χώρους

Πεδίο ορισμού:
Υγεία

Θέση:
Νίκαια, Γαλλία

Διάρκεια:
2 μήνες

Στοχευμένο κοινό:
Σχεδιαστής και ευρύ κοινό

Αποστολή

Τα μουσεία θεωρούνται συχνά ασφαλείς και εμπνευσμένοι χώροι, όπου οι άνθρωποι μπορούν να μάθουν, να εξερευνήσουν και να αλληλεπιδράσουν με τον πολιτισμό με ουσιαστικούς τρόπους. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει για όλους. Για ορισμένα νευροδιαφορετικά άτομα με δυσλεξία, δυσπραξία, ΔΕΠΥ, αυτισμό ή διαφορές στην αισθητηριακή επεξεργασία, τα μουσεία μπορεί να αποτελούν συντριπτικό περιβάλλον. Τα πλήθη, ο θόρυβος, ο φωτισμός, οι υφές και οι παραδοσιακές εκπαιδευτικές μέθοδοι μπορεί να δημιουργούν σημαντικά εμπόδια στην πρόσβαση, την άνεση και τη μάθηση.

Η πρωτοβουλία για τα Μουσεία Συμπεριφοράς στοχεύει στην προώθηση πολιτιστικών χώρων χωρίς αποκλεισμούς, ενσωματώνοντας τη νευροποικιλότητα στον σχεδιασμό του χώρου και ευαισθητοποιώντας τους επισκέπτες σχετικά με τους πολιτιστικούς θεσμούς.

Δραστηριότητες εμπλοκής

Η αλληλεπίδραση δομήθηκε γύρω από τις ακόλουθες κύριες δραστηριότητες:

- Συνεδρία ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης για φοιτητές σχεδιασμού, με στόχο να κατανοήσουν τις νευροατυπικές εμπειρίες πριν ξεκινήσουν τα έργα τους.
- Πρόκληση σχεδιασμού χώρου, όπου πρωτοετείς φοιτητές ανέπτυξαν συμπεριληπτικές σκηνογραφικές λύσεις προσαρμοσμένες σε μια έκθεση με θέμα τον ωκεανό.
- Επιστημονικό συνέδριο με καλλιτεχνική μεσολάβηση, που μετέτρεψε σύνθετο περιεχόμενο σε μια συναρπαστική και ευφάνταστη παράσταση.
- Εμπειρίες εικονικής πραγματικότητας, προσομοιώνοντας δυσλεξία για βιωματική κατανόηση.

Καλλιτεχνικές δραστηριότητες

Η τέχνη βρισκόταν στο επίκεντρο της πρωτοβουλίας: η αφήγηση ιστοριών με θέμα το διάστημα και η πλανητική διακόσμηση της καλλιτέχνιδας Janna Zhiri, μια έκθεση σχεδιασμού διαστήματος χωρίς αποκλεισμούς από τους μαθητές και μια εμπύθιση στην εικονική πραγματικότητα προσέφεραν δημιουργικούς και προσιτούς τρόπους για να βιώσουν τη νευροποικιλότητα.

ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ

Συναισθηματική ενεργοποίηση

Βάλτε τους συμμετέχοντες στη θέση των νευροατυπικών παιδιών

Εξερευνήστε διάφορες σκηνογραφίες για μεγαλύτερη συμπερίληψη

Ενδιαφέρουσα αλληλεπίδραση με ένα ευρύ κοινό σε σύνθετα θέματα

ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ;

Το έργο αναπτύχθηκε σε συνεργασία με τη σχολή σχεδιασμού και εφαρμοσμένων τεχνών École de Condé Nice, το πολιτιστικό ίδρυμα Villa Arson, συμβούλους ειδικής αγωγής (POPO6), τη νεοσύστατη βιοϊατρική επιχείρηση O-KIDIA, που ειδικεύεται στη νευροαναπτυξιακή διαγνωστική, και την καλλιτέχνη Janna Zhiri. Εισάγει ένα διεπιστημονικό και συμμετοχικό μοντέλο για τον συμπεριληπτικό σχεδιασμό μουσείων.

Η πρωτοβουλία ξεκίνησε με ένα εργαστήριο ευαισθητοποίησης στην École de Condé, όπου οι γνωστικοί επιστήμονες του O-KIDIA εισήγαγαν μαθητές και εκπαιδευτικούς στη νευροποικιλομορφία και τις κοινωνικές προκλήσεις που αυτή αντιμετωπίζει. Στη συνέχεια, οι σύμβουλοι του POPO6 καθοδήγησαν τους πρωτοετείς φοιτητές σχεδιασμού χώρου μέσα από τις πραγματικότητες της ΔΕΠΥ, των διαταραχών ΔΥΣ και των αισθητηριακών διαφορών, συμπληρωμένο από μια προσομοίωση εικονικής πραγματικότητας (VR) δυσλεξίας που παρείχε το Smile & Learn, μια πλατφόρμα EdTech για συμπεριληπτική μάθηση, σε συνεργασία με το NaturDive.

Σε διάστημα πέντε εβδομάδων, οι φοιτητές ανέπτυξαν σκηνογραφικές λύσεις για μια έκθεση με θέμα τον ωκεανό στη Villa Arson, συνδυάζοντας δημιουργικότητα, λειτουργικότητα και συμπερίληψη, λαμβάνοντας τακτική ανατροφοδότηση από καθηγητές και ειδικούς.

Η συνεργασία κορυφώθηκε με μια δημόσια εκδήλωση δύο μήνες μετά την έναρξη του έργου, που περιλάμβανε προσομοιώσεις VR, μια επιστημονική ομιλία από την O-KIDIA εμπλουτισμένη με καλλιτεχνική διαμεσολάβηση από την Janna Zhiri, και παρουσίαση των έργων από έξι φοιτητές κατά τη διάρκεια ενός κοκτέιλ δείπνου, ενθαρρύνοντας τις ανταλλαγές και τις αλληλεπιδράσεις. Η τέχνη βρισκόταν στο επίκεντρο της πρωτοβουλίας: η αφήγηση ιστοριών με θέμα το διάστημα, η πλανητική διακόσμηση της Janna Zhiri, η έκθεση σχεδιασμού διαστήματος χωρίς αποκλεισμούς από τους μαθητές και η εμπύθιση στην εικονική πραγματικότητα προσέφεραν δημιουργικούς και προσιτούς τρόπους για να βιώσουν οι συμμετέχοντες τη νευροποικιλότητα.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Σπριντ χώρου χωρίς αποκλεισμούς σχεδιασμού

Φοιτητές από την École de Condé συμμετείχαν σε ένα πενταβδομαδιαίο σπριντ σχεδιασμού για να δημιουργήσουν σκηνογραφικές λύσεις για μια έκθεση με θέμα τον ωκεανό στη Villa Arson. Υπό την καθοδήγηση του συντονιστή τους, των ειδικών του POPO6 και των συντονιστών της πρωτοβουλίας, οι μαθητές εργάστηκαν ανεξάρτητα, λαμβάνοντας παράλληλα στοχευμένη ανατροφοδότηση κατά τις ενδιάμεσες αξιολογήσεις.

Πραγματοποίησαν επίσης συνεντεύξεις με άτομα που ζουν με ΔΕΠΥ, διαταραχές ΔΥΣ και αισθητηριακές διαφορές, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων συμμετεχόντων που εμπλέκονταν άμεσα στη διαδικασία. Η διαδικασία εξισορρόπησε δημιουργικότητα και ενσυναίσθηση, επιτρέποντας στους μαθητές να δοκιμάσουν ιδέες, να τις βελτιώσουν και να ενσωματώσουν την προσβασιμότητα ως βασική αρχή σχεδιασμού.

Το σπριντ οδήγησε στη δημιουργία έξι έργων, τα οποία παρουσιάστηκαν στη δημόσια εκδήλωση, όπου οι μαθητές παρουσίασαν τις ιδέες τους σε μια κριτική επιτροπή και έλαβαν άμεση ανατροφοδότηση από ειδικούς και την κοινότητα.

Επιστημονικό Συνέδριο και Καλλιτεχνική Συντονισμός

Το επιστημονικό συνέδριο, υπό την καθοδήγηση των ερευνητών του O-KIDIA, σχεδιάστηκε ώστε η πολύπλοκη γνώση να γίνει προσβάσιμη και ενδιαφέρουσα. Με τη στήριξη της καλλιτέχνης Janna Zhiri, οι επιστημονικές πληροφορίες μετατράπηκαν σε μια ευφάνταστη εμπειρία με θέμα το διάστημα. Η καλλιτεχνική διαμεσολάβηση έφερε ζεστασιά και δημιουργικότητα στη συζήτηση, συνδυάζοντας επιστημονικά δεδομένα με αφήγηση και αναδεικνύοντας τη νευροαπόκλιση όχι μόνο ως πρόκληση αλλά και ως πηγή δύναμης.

Αυτή η μοναδική προσέγγιση ενθάρρυνε το κοινό να συνδεθεί συναισθηματικά με την επιστημονική γνώση και να αναλογιστεί τη συμπερίληψη με έναν νέο, βιωματικό τρόπο.

Καλλιτεχνικές δραστηριότητες

Οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν σε όλες τις φάσεις του έργου αποτέλεσαν κεντρικό στοιχείο για την ενίσχυση της ενσυναίσθησης, της κατανόησης και της δημιουργικής εμπλοκής με τη νευροποικιλότητα. Συνδύαζαν τεχνολογίες εμπύθισης, αισθητηριακές εμπειρίες, καλλιτεχνική διευκόλυνση και δημόσιο διάλογο, με στόχο την εμπάθυνση της ευαισθητοποίησης και την έμπνευση για σχεδιασμό χωρίς αποκλεισμούς.

Εντυπωσιακό βίντεο εικονικής πραγματικότητας ως καλλιτεχνικό μέσο

Ένα πρωτοποριακό στοιχείο της πρωτοβουλίας ήταν η χρήση βίντεο εικονικής πραγματικότητας (VR), τα οποία επέτρεψαν στους συμμετέχοντες να βιώσουν από πρώτο χέρι τον αισθητηριακό και συναισθηματικό κόσμο νευροαποκλίνοντων ατόμων. Η εμπειρία αυτή, που παρείχε η πλατφόρμα Smile and Learn, προσέφερε μια ισχυρή οπτική πρώτου προσώπου, απεικονίζοντας με γλαφυρό τρόπο τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ένα παιδί με δυσλεξία σε ένα σχολικό περιβάλλον. Μέσω της σταδιακής παραμόρφωσης του κειμένου και της συναισθηματικής διαστρωμάτωσης (της ανυπομονησίας των δασκάλων, του κοροϊδισμού από τους συνομηλικούς και του αυξανόμενου άγχους) το βίντεο γεφύρωσε την αφηρημένη γνώση με τη συναισθηματική ενσυναίσθηση. Οι συμμετέχοντες μπόρεσαν να νιώσουν ενστικτωδώς τι σημαίνει αισθητηριακή υπερφόρτωση και ακαδημαϊκή δυσκολία, εμβαθύνοντας τη συναισθηματική τους σύνδεση με νευροαποκλίνουσες εμπειρίες. Η εμπυθιστική αφήγηση ανέβασε τη μαθησιακή διαδικασία πέρα από τις παραδοσιακές μεθόδους, καθιστώντας τη νευροαποκλίνουσα εμπειρία απτή και άμεσα σχετική.

Βιωματικές και Αισθητηριακές Δραστηριότητες

Συμπληρώνοντας την εμπειρία εικονικής πραγματικότητας (VR), εξειδικευμένοι σύμβουλοι διεξήγαγαν πρακτικές αισθητηριακές ασκήσεις, σχεδιασμένες να προσομοιώσουν τις αντιληπτικές διαφορές που συναντώνται συχνά σε νευροαποκλίνοντα άτομα, όπως η υπερευαισθησία σε ήχους, φως και υφές. Αυτές οι βιωματικές δραστηριότητες επέτρεψαν στους συμμετέχοντες να ενσαρκώσουν αλλοιωμένες αισθητηριακές πραγματικότητες, ενισχύοντας την κατανόησή τους για το πώς οι νευροαποκλίνοντες επισκέπτες αντιλαμβάνονται τον χώρο διαφορετικά. Οι γνώσεις αυτές ήταν κρίσιμες για τους φοιτητές που μελετούσαν τον σχεδιασμό χώρου, καθώς τους εξόπλισαν με τα εργαλεία να δημιουργήσουν πιο συμπεριληπτικά περιβάλλοντα, προσαρμοσμένα στις ποικίλες αισθητηριακές ανάγκες.

Καλλιτεχνική Διευκόλυνση στην Επιστημονική Επικοινωνία και τη Συμμετοχή του Κοινού

Ο καλλιτέχνης συνεργάστηκε με τους ερευνητές κατά τη διάρκεια ενός ζωντανού συνεδρίου, χρησιμοποιώντας εκφραστικές χειρονομίες και ποιητική αφήγηση για να ζωντανέψει το επιστημονικό περιεχόμενο. Για παράδειγμα, η ποιητική ανάγνωση του Mia's Magical World and the Imagination Notebook, μιας θεραπευτικής ιστορίας για ένα κορίτσι που διοχετεύει τη ΔΕΠΥ στη δημιουργικότητα, βοήθησε στην εξανθρωποποίηση και τον εορτασμό της νευροαπόκλισης ως πηγής δύναμης.

Η συμπεριληπτική ατμόσφαιρα υποστηρίχθηκε από προσεκτικά μέτρα, όπως κιτ αυτο-ηρεμιστικής δράσης και σαφείς οδηγίες προγράμματος, εξασφαλίζοντας άνεση για όλους τους συμμετέχοντες. Οι επισκέπτες βίωσαν την εγκατάσταση εικονικής πραγματικότητας, παρακολούθησαν έργα χώρου χωρίς αποκλεισμούς σχεδιασμένα από φοιτητές και συμμετείχαν σε ανοιχτές συζητήσεις σχετικά με τη νευροποικιλότητα, τη συνδημιουργία και την αποστιγματοποίηση της γλώσσας. Μια ιδιαίτερα συγκινητική στιγμή ήταν όταν ένας νεαρός αυτιστικός άνδρας μπήκε αυθόρμητα στη σκηνή κατά τη διάρκεια της ποιητικής παράστασης, επικοινωνώντας μέσω κίνησης και χειρονομίας μια απρογραμμάτιστη αλλά ισχυρή επίδειξη συμπερίληψης στην πράξη. Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με μια δεξίωση που ενθάρρυνε την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συμμετεχόντων, ενισχύοντας τη συνεχή δέσμευση για νευρο-ενσωμάτωση στον σχεδιασμό και τη συνεργασία.

[Δείτε το portfolio της καλλιτέχνιδας Janna Zhiri](#)

Η εμπειρία εικονικής πραγματικότητας με βοήθησε να καταλάβω πώς αισθάνεται ο δυσλεξικός αδερφός μου.
Ένας μαθητής

Επίδραση της αλληλεπίδρασης

Η πρωτοβουλία «Μουσεία Συμπεριφοράς» έχει δημιουργήσει ουσιαστική και διαρκή αλλαγή, ενδυναμώνοντας τα άτομα, μεταμορφώνοντας θεσμούς και προωθώντας συμπεριληπτικά πολιτιστικά οικοσυστήματα.

Για τους φοιτητές σχεδιασμού χώρου και σκηνογραφίας, το έργο παρείχε πρακτική εμπειρία στην αντιμετώπιση των πραγματικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι νευροδιαφορετικοί επισκέπτες. Κατά τη διάρκεια του σχεδιαστικού σπριντ, 48 φοιτητές διερεύνησαν συμπεριληπτικές σκηνογραφικές λύσεις, μαθαίνοντας να ενσωματώνουν την προσβασιμότητα ως βασική αρχή σχεδιασμού και όχι ως δευτερεύον στοιχείο. Αυτή η προσέγγιση επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο θα φανταστούμε και θα κατασκευάσουμε τους μελλοντικούς πολιτιστικούς χώρους.

Για τα μουσεία και τα πολιτιστικά ιδρύματα, η πρωτοβουλία λειτούργησε ως καταλύτης αλλαγής. Ενθαρρυσμένα να υπερβούν τη βασική συμμόρφωση, τα μουσεία αρχίζουν να δημιουργούν περιβάλλοντα που πραγματικά καλωσορίζουν τα νευροτυπικά παιδιά και τις οικογένειές τους. Αυτή η αλλαγή υποστηρίζεται από μια τοπική ομάδα εργασίας με επικεφαλής τη Villa Arson, η οποία φέρνει σε επαφή μουσεία και πολιτιστικά ιδρύματα για να συνεργαστούν και να διατηρήσουν πρακτικές ένταξης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Μετά την εκδήλωση, η Villa Arson οργάνωσε μια ιδιωτική επίσκεψη σε μια έκθεση που βρισκόταν σε εξέλιξη για έναν τοπικό σύλλογο αυτισμού, τα μέλη του οποίου είχαν παρακολουθήσει προηγούμενως την εκδήλωση.

Το κοινό επωφελήθηκε επίσης σημαντικά από το έργο. Περίπου 80 συμμετέχοντες αλληλεπιδρούσαν με καθηλωτική εικονική πραγματικότητα και διαδραστικές εμπειρίες που αύξησαν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις καθημερινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα νευροδιαφορετικά παιδιά. Αυτές οι εμπειρίες ενθάρρυναν πιο συμπεριληπτικές στάσεις και συμπεριφορές σε κοινοτικούς χώρους, εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και προσωπικές σχέσεις.

Επιπλέον, η πρωτοβουλία υποστήριξε την έρευνα, διευκολύνοντας τη συμμετοχή νέων συμμετεχόντων στο O-KIDIA και ενισχύοντας τη σύνδεση μεταξύ κλινικών εξελίξεων και οφελών για την κοινότητα.

Τελικά, η πρωτοβουλία «Μουσεία Συμπεριφοράς» γεφυρώνει το σχεδιασμό, την επιστήμη, την εκπαίδευση και τις τέχνες. Ενθαρρύνει την ενσυναίσθηση, την ένταξη και μια διαρκή δέσμευση για προσβασιμότητα μεταξύ φοιτητών, επαγγελματιών και του ευρύτερου κοινού.

Τώρα νιώθω πιο ενημερωμένος και ανοιχτός σε άλλους, και θα ήθελα να διερευνήσω πώς αυτή η πρωτοβουλία θα μπορούσε να αναπτυχθεί πέρα από το τρέχον πεδίο εφαρμογής της.

Διευθυντής του κέντρου τέχνης της Villa Arson

Για επιτυχημένη αναπαραγωγή, το DOWEL παρέχει τις ακόλουθες συμβουλές:

Ενθαρρύνετε τη διεπιστημονική συνεργασία. Η συγκέντρωση εμπειρογνομόνων από πολλαπλούς τομείς ενθαρρύνει καινοτόμες, ανθρωποκεντρικές λύσεις συνδυάζοντας μοναδικές γνώσεις για πιο ολιστικές προσεγγίσεις προσβασιμότητας. Στη συνέχεια, ξεκινήστε με μικρούς στόχους, αφήστε χρόνο για οικοδόμηση εμπιστοσύνης και εμπλέξτε όλους τους εταίρους ισότιμα στη συνδημιουργία και τη λήψη αποφάσεων, ώστε η εμπειρογνομοσύνη και οι απόψεις τους να διαμορφώσουν το έργο. Θα διασφαλίσει επίσης ότι αισθάνονται ότι διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην επιτυχία του έργου.

Αξιοποιήστε τα τοπικά δίκτυα και τους θεσμούς. Η συνεργασία με καθιερωμένους περιφερειακούς οργανισμούς όπως η Villa Arson χτίζει εμπιστοσύνη και κινητοποιεί πόρους.

Ενσωματώστε εργαλεία εμπύθισης που ενισχύουν την ενσυναίσθηση. Η χρήση εικονικής πραγματικότητας και παρόμοιων εμπειριών δημιουργεί συναισθηματικές συνδέσεις με την πρόκληση, εμβαθύνοντας την κατανόηση μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών. Ένας συντονιστής θα πρέπει να καθοδηγεί την εμπειρία εικονικής πραγματικότητας, να εξηγεί τον σκοπό της και να φιλοξενεί την ενημέρωση - ενθαρρύνοντας τον διάλογο και τον κοινό προβληματισμό, βοηθώντας παράλληλα τους συμμετέχοντες να αισθάνονται άνετα και με αυτοπεποίθηση να ασχολούνται με την τεχνολογία.

Γεφυρώνουν την επιστήμη και την αισθητηριακή μάθηση. Πρακτικά εργαστήρια με επικεφαλής επαγγελματίες ειδικής αγωγής συμπληρώνουν τη θεωρία, επιτρέποντας στους μαθητές να βιώσουν φυσικά τις αντιληπτικές διαφορές και ενθαρρύνοντας τον αναστοχαστικό σχεδιασμό.

Πόροι

Ο συνολικός προϋπολογισμός για την πρωτοβουλία ήταν 7.200 €, καλύπτοντας διάφορα βασικά στοιχεία. Τα βασικά έξοδα περιελάμβαναν παρεμβάσεις σε εργαστήρια και συμμετοχή εμπειρογνομόνων (2.500 €), διαμεσολάβηση καλλιτεχνών (2.000 €), ενοίκιαση ακουστικών εικονικής πραγματικότητας (1.500 €) για την παροχή καθηλωτικών εμπειριών και ανταμοιβές φοιτητών (250 €) για την αναγνώριση της εξαιρετικής συνεισφοράς. Τα πρόσθετα έξοδα περιελάμβαναν την τροφοδοσία (935 €) για τη δημόσια εκδήλωση. Αυτή η ανάλυση προσφέρει μια πρακτική επισκόπηση για όσους επιθυμούν να αναπαράγουν το έργο σε ένα παρόμοιο οικονομικό πλαίσιο.

Επικοινωνήστε για περισσότερες πληροφορίες:
yassamin.kouraiichi@dowel.eu

Funded by
the European Union

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του/των συγγραφέα/ων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του HADEA. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε το HADEA φέρουν ευθύνη γι' αυτές.